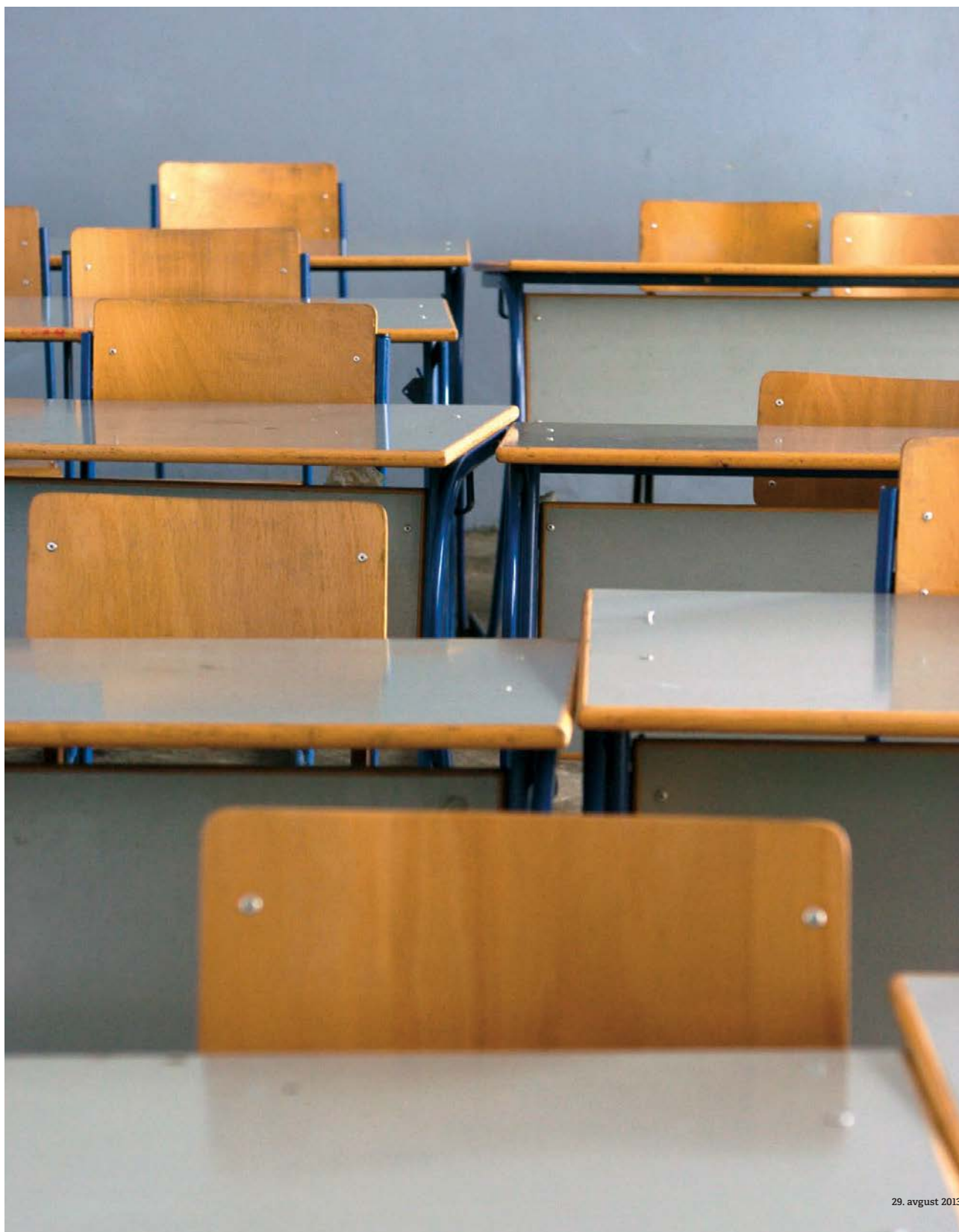

ŠKOLA BEZ SMISLA

Dugo su u stručnoj javnosti vođene rasprave o tome da li u centru reforme obrazovanja treba da se nađe učenik ili nastavnik. Od juna i svega što se desilo sa malom maturom, ta rasprava je obesmišljena: u centru reforme nisu ni učenik ni nastavnik ni škola, već jedino interesi političke klase

U oči početka nove školske godine čini se da bi sve do sada sprovedene reforme možda najbolje bilo okačiti mačku o rep. U trenutku pisanja ovog teksta (utorak, 27. avgust, posle podne), još nije poznato ime novog ministra prosvete, stari je u ostavci i drugi je dan polaganja "mature bez smisla". Upravo ta, u junu poništena, pa ovih dana ponovljena (iako se neće bodovati) mala matura, paradigma je za tezu da se čitav sistem obrazovanja, koji se već gotovo deceniju i po u Srbiji nalazi u napetom procesu reforme, može zbog samo jednog neispravnog šrafa srušiti kao kula od karata, maltene svakog trenutka.

Za polaganje male mature bilo je prijavljeno 1113 učenika, ali je u ponedeljak, 26. avgusta, na test iz maternjeg jezika izašlo samo njih 499, prema podacima Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja. Sličan broj očekuje se i u utorak na testu iz matematike.

Osmaci kojima su zaključene sve ocene, a nisu izašli na završni ispit, neće dobiti diplomu o osnovnom školovanju i neće moći da se upišu u srednju školu. "Naše procene govore su da, zajedno sa polaznicima projekta 'Druga šansa', oko 1500 kandidata treba da polaže u avgustu. Na kraju se, međutim, prijavilo njih 1113", rekao je pomoćnik ministra prosvete Zoran Kostić: "Izašla su i deca

iz Republike Srpske, koja, da bi upisala srednje škole u Srbiji, moraju da polože završni ispit."

Testiranje je čista formalnost, jer deca unapred znaju da im se bodovi neće računati pri rangiranju za srednje škole. Zbog krađe maturalnih testova u junu i upisa samo na osnovu uspeha iz škole, isti model biće primenjen i za osmake koji nisu bili u prilici da polažu u prvom krugu.

Takva matura nema nikakvog smisla, a kada saberemo sve posledice toga što nije održana na regularan način, učenik u obrazovnom sistemu Srbije najbližiji je izgubljenoj razelektrisanj čestici u nepreglednom haosu. Dugo su u stručnoj javnosti vođene rasprave o tome da li u

NIKADA U CENTRU REFORME: učenici

Foto: Aleksandar Andjic

centru reforme obrazovanja treba da se nađe učenik ili nastavnik. Od juna i svega što se desilo sa malom maturom, ta rasprava je obesmišljena: u centru reforme nisu ni učenik ni nastavnik ni škola, već jedino interesi političke klase.

Upisivanje đaka u srednje škole samo na osnovu uspeha u osnovnoj školi dovelo je do toga da su gimnazije, ekonomske, medicinske i druge popularne škole prepunjene i da moraju da otvaraju nova odeljenja, dok su mašinske, hemijske, tekstilne, kožarske i druge srednje stručne škole ostale poluprazne. U oko 130 njih gase se po najmanje dva odeljenja, a najmanje 50 škola je pred zatvaranjem.

Ostavka na godišnjem odmoru: Žarko Obradović

Foto: Vreme

“Niko ne upisuje smerove za stolara, keramičara, pekara, kožara, tekstilaca i ovim školama preti gašenje. Tu su i zidar, tesar, obučar, krznar, termotehničar, mehaničar za rashladne uređaje i niz drugih zanimanja koja su neophodna za rad i funkcionisanje jedne države. Postavlja se pitanje da li ćemo mi ove majstore uvoziti iz inostranstva”, kažu u Forumu stručnih srednjih škola.

Imajući u vidu da je za formiranje jednog odeljenja potrebno najmanje 15 učenika, u srednjim školama koje obrazuju ove profile postavlja se pitanje da li će

uopšte moći da formiraju i jedno odeljenje. I što je još važnije – šta će biti sa đacima koji su ih upisali. Ovih dana u priliци smo da po dnevnoj štampi čitamo sve dočanstva roditelja čija deca ni nedelju dana pred početak školske godine još ne znaju hoće li se upisati na smer koji su želeli, ili će biti prebačena na neki drugi na kom ima dovoljnog broja učenika za formiranje odeljenja. Postoji i treća opcija – da deci budu vraćena dokumenta, pa da se sama prebace u drugu školu ili smer. Međutim, nema zvanične odluke o tome koje su im od ovih mogućnosti zaista na raspolaganju.

Sa gašenjem odeljenja i mogućim zatvaranjem škola, otvara se još jedan problem: oko 700 nastavnika iz ovih škola moglo bi zbog malog fonda časova da ostane bez posla.

Preliminarni sindikalni podaci kažu da će oko 230 učitelja i nastavnika ostati bez ijednog časa i to naj-

direktori škola, a tačan broj znaće se 15. septembra, kada će biti potvrđen status i pojedinim odeljenjima koja imaju manje od 15 učenika.

Za promenu u odnosu na ranije godine, sindikati prosvetara ne prete štrajkom pred početak školske godine. Nova školska godina počće na vreme, jer je Sindikat radnika u prosveti Srbije odustao od najavljenog generalnog štrajka, koji je bio zakazan za 2. septembar.

Smena ministara prosvete i finansija Žarka Obradovića i Mladana Dinkića praktično je primorala ovaj sindikat da odustane od protesta, jer u ovom trenutku nemaju s kim da pregovaraju o korekciji koeficijentata u obrazovanju, što je bio osnovni štrajkački zahtev.

Predsednik Sindikata radnika u prosveti Srbije Slobodan Brajković izjavio je polovinom avgusta da će taj sindikat “verovatno doneti odluku o odlaganju štrajka, jer nemaju načina da ga sprovedu”, te da će sačekati formiranje nove vlade i odrediti novi termin za protest, ako ne uspeju da se dogovore sa Obradovićevim i Dinkićevim naslednicima. Čak i ako nova vlada bude formirana do 26. avgu-

■ U oko 130 škola gase se po najmanje dva odeljenja, a najmanje 50 škola je pred zatvaranjem

više u stručnim školama. Skoro polovina ih je u Beogradu. U celoj Srbiji biće 145 odeljenja manje, od čega u Nišu 16, Kragujevcu 14 i u Kraljevu 12.

Deo časova izgubilo je 150 prosvetnih radnika u Rasinskom okrugu. Za njih u Školskoj upravi traže rešenje. Prema prvim podacima Školske uprave u Zaječaru, u osnovnim i srednjim školama u Borskom i Zaječarskom okrugu 339 nastavnika i profesora nema dovoljan fond časova. Oni ispunjavaju normu od pet do 95 odsto, dok deset prosvetnih radnika nema nijedan čas. Oni će najverovatnije naredne školske godine primati punu platu, bez ijednog časa u učionici. Prema rečima načelnika Školske uprave Dragoslava Marića, analiza je urađena na osnovu prvog preseka koji su sačinili

sta, to neće uticati na eventualni obrt, jer štrajk mora biti najavljen 15 dana ranije.

Podsetimo, SRPS je krajem maja doneo odluku da stupi u sedmodnevnu potpunu obustavu rada od 2. septembra, ukoliko vlada ne pristane na izmenu koeficijentata za obračun i isplatu plata zaposlenima u obrazovanju. Taj sindikat traži da odnos između najniže i najviše zarade u prosveti bude jedan prema tri, dok je sada jedan prema dva.

Za sve ovo vreme Ministarstvo prosvete je praktično obezglavljeno. Doskorašnji ministar prosvete Žarko Obradović jedan je od prvih koji su podneli ostavku nakon najava o rekonstrukciji Vlade Srbije. Međutim, Obradović to nije učinio u junu, kada je radnica štamparije Službenog glasnika iznela i praktično pustila u promet testove za malu maturu, nego tek 9. avgusta kada je već bilo jasno da će biti smenjen. Rekli bismo: događa se,

Mogući kandidati

DIJANA VUKOMANOVIĆ, BRANKO KOVAČEVIĆ, RADIVOJE MITROVIĆ

Foto: Vreme

Kada se ovaj broj "Vremena" nađe na kioscima, ime budućeg ministra prosvete će možda već biti poznato. Za sada, mediji spekuliraju sa nekoliko mogućih kandidata.

Radivoje Papović bio je rektor Univerziteta u Prištini od 1991. do 1998. godine, u vreme kada su sa Univerziteta proterani studenti i nastavnici albanske nacionalnost, a poznat je i po ekstremno nacionalističkim izjavama. Papović je izjavljivao: "Problemi su samo u poštovanju zakona. Albanci to ne umeju. Oni to ne umeju, civilizacijski ne umeju da poštuju zakon" ili "Albanci su narod koji prvi put formira azbuku 1915. zbog čega ne može da se obrazuje na šiptarskom jeziku". Albanske studente nazivao je neprijateljima, a svoj položaj video kao odbranu srpstva od školovanja budućih separatista. Zalagao se za nastavak politike kolonizacije Kosova koja je sprovedena u vreme Kraljevine Jugoslavije.

Radivoje Mitrović, državni sekretar Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Vlade Srbije. Mitrović, koji je zaposlen kao redovni profesor na Mašinskom fakultetu, a tvrdi se da je proveren i iskusen partijski (SPS) kadar. Od svih pomenutih kandidata Mitrović ima najviše iskustva u državnoj upravi. Bio je ministar za nauku i tehnologiju u prelaznoj Vladi 2000–2001. U periodu od 1998. do 2000. radio je kao zamenik ministra za nauku i tehnologiju, a poslednjih pet godina proveo je na mestu državnog sekretara u Ministarstvu prosvete.

Dijana Vukomanović, potpredsednica Socijalističke partije Srbije. Završila je FPN, magistrirala 1995. godine na Centralnoevropskom Univerzitetu u Budimpešti (Soroš), a doktorirala na FPN-u 2000. godine. Od 1992. do 2000. bila je zaposlena kao istraživač u Institutu društvenih nauka Univerziteta u Beogradu, a od 2000. godine je radila u Institutu za političke studije kao naučni saradnik. Bila je saradnik domaćih i međunarodnih nevladinih organizacija na projektima posvećenim razvoju demokratije, ljudskih prava i lokalne samouprave u Srbiji.

Tomislav Jovanović je redovan profesor fiziologije i dugogodišnji prodekan Medicinskog fakulteta u Beogradu. Bio je upravnik Instituta za medicinsku fiziologiju i prorektor Univerziteta u Prištini. U dva mandata bio je direktor Centra za naučnoistraživački rad Kliničkog centra Srbije. Specijalista je medicine sporta.

Branko Kovačević, u dva mandata je bio rektor Univerziteta u Beogradu, a na tu poziciju izabran je sa mesta dekana Elektrotehničkog fakulteta. Jedno vreme je radio Institutu "Mihajlo Pupin" u laboratoriji za računarsku tehniku (1975–1977) i u Vojnotehničkom institutu u laboratoriji za upravljanje i vođenje (1977–1981). Na fakultetu je počeo da radi kao asistent 1981. Na Elektrotehničkom fakultetu predaje predmete Signali i sistemi, Sistemi automatskog upravljanja, Stohastički sistemi i estimacija, Modeliranje i identifikacija procesa. Prošao je sva akademska zvanja do redovnog profesora.

ministri podnose ostavke iz ovih ili onih razloga, ali ostaju na dužnosti do izbora naslednika. To je nekako običaj i nekako je u skladu sa profesionalnim duhom i dobrim manirima. Ministar prosvete Žarko Obradović, međutim, odlučio je da odmah po podnošenju ostavke ode na godišnji odmor i poručio da više neće prisustvovati sednicama Vlade.

Ime budućeg ministra prosvete još nije poznato, iako su u igri mnogi kandidati čijim se imenima spekuliralo (vidi okvir).

Ali, ime u suštini nije ni bitno, mnogo je važnije da to bude neko ko ima jasan program i plan. Nažalost, ovog puta nam ne treba plan reforme obrazovanja, nego plan saniranja štete. Istine radi, nije reč samo o šteti koja je ostala iza Obradovića, nego i u prethodnoj deceniji kada su pokušaji reforme obrazovanja i postavljanje sistema na zdrave temelje umeli često da liče na sumanute eksperimente na živim bićima. Obrazovni sistem, učenici, nastavnici, nastavni programi, planovi i

ciljevi, možda su najveća žrtva tranzicije. Obrazovanje je veoma zgodna tema za prigodne govore i prazna obećanja. Dovoljno je pogledati izdvajanja iz budžeta godinama unazad, pa samo na osnovu toga zaključiti kako se ono kotira u ovdašnjem političkom i društvenom sistemu. Ovih dana svi smo svedoci licitacija sa imenima novih ministara. Među svim trenutno slobodnim mestima, najređe se pominje mesto ministra prosvete. ¶

JOVANA GLIGORIJEVIĆ

Forum "Vremena"

S obzirom na sva pitanja koja uoči početka školske 2013/2014. godine čekaju na odgovore, "Obrazovanje za XXI vek" sprovelo je anketu među parlamentarnim strankama. Svim učenicima postavljena su dva identična pitanja:

1. Kako će se odsustvo ministra prosvete odraziti na početak školske godine?

2. Kako je oblast obrazovanja regulisana u političkom programu vaše stranke?

Milorad Stošić,
Partija ujedinjenih penzionera Srbije

Sistem može bez pojedinaca

1. Svaki sistem, pa i sistem obrazovanja i vaspitanja, ne sme zavisiti od jednog čoveka, koliko god da je on značajan za određeni sistem.

Svakako bi bilo dobro da Ministarstvo prosvete ima čelnog čoveka, što će se i desiti nakon rekonstrukcije Vlade i to, nadamo se, pre početka školske godine.

Smatramo da je bitno da sistem može i mora funkcionisati bez nekih pojedinaca, jer to nam govori i funkcionisanje sistema nekih razvijenih zemalja bez kompletne Vlade.

2. Sistem obrazovanja predstavlja najpotpuniju sliku jednog društva i posebno ukazuje na procese ukupnog razvoja jedne zemlje. Moderan sistem obrazovanja, pod uslovom da je sveobuhvatan, tj. da su njime pod jednakim uslovima obuhvaćene sve kategorije mladih, bez obzira na njihov materijalan i socijalni položaj, najveći je garant ubrzanog društveno-ekonomskog, kulturnog, naučnog, duhovnog i svakog drugog razvoja.

Zbog toga se naša partija (PUPS) zalaže da se procesu obrazovanja i naučnog rada posveti naročita pažnja, tako što će ove oblasti i u sistemu finansiranja imati prioritet.

Ulaganje u obrazovanje i nauku predstavlja najkorisniju investiciju.

Zato se PUPS zalaže za besplatno obrazovanje.

Nakon Zakona o predškolskom obrazovanju i vaspitanju, koji je već nekoliko godina u primeni, i Zakona o visokom obrazovanju, kojim se dugi niz godina detaljnije uređuje problematika u vezi sa visokim školstvom u Srbiji, Narodna skupština Republike Srbije je u ovoj godini donela Zakon o osnovnom obrazovanju, Zakon o srednjem obrazovanju i, što je posebno važno, Zakon o obrazovanju odraslih, čime se omogućuje doživotno učenje i nadgradnja prethodnog obrazovanja.

PUPS je podržao donošenje ovih zakona, jer bi razvoj i unapređenje obrazovanja i vaspitanja trebalo da budu među našim strateškim ciljevima za budućnost uz primenu nekih elemenata iz najnaprednijih obrazovnih sistema Evrope i sveta.

NE BODUJE SE: Polaganje male mature

Foto: Draško Gagović

Miletić Mihajlović, Socijalistička partije Srbije

Ličnost ministra nije nevažna

1. Celokupan obrazovni sistem u Republici Srbiji od predškolskog do visokog obrazovanja regulisan je zakonom i predstavlja uređeni mehanizam koji funkcioniše bez obzira na kadrovske promene unutar sistema, pa i u okviru Ministarstva.

Za svaki segment obrazovanja u okviru Ministarstva postoje posebni sektori kojima rukovode pomoćnici ministra, a u kojima se obavljaju poslovi iz zakonom utvrđenog delokruga. Sistem je tako koncipiran da personalne promene ne treba bitnije da utiču na funkcionisanje obrazovnog procesa, samim tim ni na početak nove školske godine. Naravno, sama ličnost ministra i njegov autoritet nisu nevažni. Socijalistička partija Srbije je veoma zadovoljna angažovanjem i postignutim rezultatima ministra Obradovića, koji je u prethodnom periodu u izuzetno teškim materijalnim uslovima uspeo da održi i unapredi obrazovanje u Srbiji. A moramo priznati bez dovoljno sredstava nema ni kvalitetnog obrazovanja, a to je najvažnija investicija u budućnost.

2. Socijalistička partija Srbije kao stranka socijalne pravde svojim programom je utvrdila humane ciljeve u oblasti obrazovanja, a to su:

- Besplatno obrazovanje kao trajni cilj, a u skladu sa tim i povećano izdvajanje države za sve nivoe obrazovanja.
- Smanjenje školarina i njihovo usklađivanje sa socijalnim položajem porodice i socijalno-ekonomskim stanjem u društvu.
- Jednake šanse za sve građane u oblasti obrazovanja kroz obezbeđivanje besplatnih udžbenika za osnovnu školu, učeničkih i studentskih stipendija i kredita, beneficiranog korišćenja smeštaja u učeničkim i studentskim domovima.
- Obrazovanje koje je usklađeno sa naučnim, privrednim i tehnološkim potencijalima Republike Srbije.
- Uključivanje dece sa posebnim potrebama u sistem obrazovanja (inkluzija).
- Načelna ravnopravnost državnih i privatnih obrazovno-vaspitnih institucija kao pretpostavka jačanju konkurencija i povećanju kvaliteta u obrazovanju.
- Konkurentnost domaćeg stranim obrazovnim sistemima.
- Garantovana autonomija univerziteta.
- Vraćanje profesionalnog dostojanstva nastavničkom pozivu.
- Permanentno celoživotno obrazovanje.
- Širenje informatičke pismenosti.

Miljenko Dereta,

Liberalno-demokratska partija

Napravljena je ogromna šteta

1. Ogromna šteta je napravljena i učenici i ceo obrazovni sistem dramatično trpe. Devalviran je značaj male mature, haos oko upisa u srednje škole uzdrmao je ceo sistem ocenjivanja i sasvim sigurno će loše uticati na odnos učenika prema školama u koje će ići i prema obrazovanju uopšte. Ali,

nije ministar trebalo da ode zbog tog skandala, već zbog loših rezultata koje učenici postižu i dugotrajnijih loših posledica koje trpi zapravo cela Srbija zbog ovako postavljenog obrazovnog sistema. A oni koji ga osmišljavaju i (spro)vode – državni sekretari, pomoćnici, savetnici, cela birokratska struktura – svi oni su ostali na svojim mestima. Po mom iskustvu, neki od njih su najtvrdja brana neophodnim i neizbežnim reformama. Dakle, to da li imamo ili ne novog ministra važno je samo ako će ministar biti osoba koja je spremna da pokrene suštinske reforme svih nivoa i aspekata obrazovanja. Ako će biti nastavljeno grčevito održavanje postojećeg obrazovnog sistema u kome najveći broj škola i univerziteta priprema učenike i studente za Srbiju kakva je bila juče i kakva je nažalost i danas, onda je potpuno svejedno da li je ministar na poslu ili ne. Nažalost, činjenica da se novi ministar obrazovanja u kontekstu “temeljne” reforme vlade pominje tek usput mi govori da reforme neće biti “temeljne” jer su one nemoguće bez modernog, fleksibilnog, interaktivnog obrazovanja.

2. LDP veruje da Srbija može i mora postati moderna država i društvo, a obrazovanje koje je prilagođeno novoj, ovovekovnoj društvenoj i ekonomskoj dinamici i novim tehnologijama je preduslov za uspostavljanje takvog sistema i osnov njegove dugoročne održivosti. Osim toga, samo dobro informisani građani koji umeju da kritički misle i traže i koriste svoje pravo da iskažu i ostvare svoje potencijale mogu probuditi Srbiju iz “kome” u kojoj se nalazi. Mi danas nemamo takav obrazovni sistem. Zato je programu LDP-a moderno obrazovanje jedan od prioriteta. Zalažemo se za decentalizovani, demokratizovani, fleksibilni obrazovni sistem sa redefinisanim ulogom nastavnika koji ne može više biti samo prenosilac jednom stečenog znanja već i sam mora da se doživotno obrazuje. Danas vrlo mali broj nastavnika tako shvata i tako obavlja svoj posao. Posebnu pažnju poklanjamo aktivnijoj ulozi roditelja u obrazovnom sistemu kao i većem uključivanju škola u život lokalnih zajednica. Srećom, veliki broj članova LDP-a su ljudi iz svih nivoa prosvete – od predškolskog do univerzitetskog, uključujući i obrazovanje odraslih i neformalno obrazovanje i oni takve stavove promovišu u svom neposrednom okruženju. To je veliki potencijal koji ćemo iskoristiti onog trenutka kada dobijemo mogućnost da kroz učešće u izvršnoj vlasti sprovedemo ne obrazovnu reformu već svojevrsnu obrazovnu “revoluciju”.

Saša Milenić, Ujedinjeni regioni Srbije

Nagomilani problemi

1. Nikako. Naš vaspitno-obrazovni sistem počiva na entuzijazmu pojedinaca uključenih u nastavni i pedagoški proces, a ne na organizaciji i sistemskom vođenju. Relativno česta zasejanost naše nastave ovakvim izuzetnim posvećenicima čini školu mogućom u Srbiji. Pravo je pitanje: da li

će se pojava novog ministra prosvete u Vladi Republike Srbije ikako odraziti na novu školsku godinu? Mislim da neće, i to će biti politički uspeh Vlade. U slučaju neuspeha Vlade, novi ministar prosvete neće moći nagomilane probleme obrazovanja da održi pod tepihom privida i simulacije, i taj bi neuspeh mogao biti stvarni, gotovo revolucionarni doprinos početku reforme obrazovanja, pa samim tim države i društvene svesti. Ali to je samo hipoteza. Verovatnije je da će jak društveni konsenzus, koji predugo vlada u ovoj sferi, biti održan, te će sve ostati u okvirima stare dobre prakse svedruštenog foliranja i individualnog snalaženja.

2. Adekvatno: u tajnosti. Ne skrivamo da sistem obrazovanja vidimo kao osnovu emancipacije pojedinca i modernizacije društva u celini. Volimo da napomenemo da je osavremenjivanje obrazovnog sistema uslov izgradnje informatičkog društva, produblivanja komunikacije i socijalne povezanosti pojedinca. Ističemo da je koncept doživotnog učenja i program permanentnog obrazovanja ključ oživljavanja privredne aktivnosti, podizanja radne efikasnosti i smanjenja nezaposlenosti. Emancipacija, integracija, decentralizacija... i tako to. Nema političke partije u Srbiji koja bi smela dublje od Urs-a da zađe u tematizaciju obrazovanja i prvorazrednog značaja tog pitanja za slobodu i sreću pojedinca, a stvar ne stoji mnogo bolje ni u Evropi. Kada sam u parlamentarnoj raspravi relativizovao koncept rutinskog, linearnog povezivanja prava osoba sa invaliditetom na društvenu inkluziju sa školskom inkluzijom dece sa smetnjama u razvoju (ponekad je upravo specijalizovano obrazovanje dece sa smetnjama u razvoju uslov uspešne društvene inkluzije), zbog upotrebe koncepta i terminologije Bine-Simonove skale javno sam, bez ikakve sankcije, nazvan fašistom i stigmatizovan u medijima i na društvenim mrežama. Savremena civilizacija više nije slobodna da tretira znanje kao javno dobro. Nikada se više nije govorilo o multikulturalnosti i potrebi razumevanja i, sasvim cinično, nikada nije bio niži socijalni i akademski rejting duhovnih nauka iliti, Diltajevskim jezikom rečeno, nauka razumevanja. Savremena moć koristi nauke u tumačenju stvarnosti po istom onom modelu po kojem je nepismeni knez Miloš čitao pisma: tako da svaki pismeni zna po pročitano parče, a šta u pismu piše, e to zna samo on. Celovito znanje je postalo diskreciono pravo i prerogativ najviše moći.

Donka Banović, Demokratska stranka Srbije

Veća izdvajanja za obrazovanje

1. Zbog propusta pri organizaciji polaganja male mature, ali i drugih problema koji već godinama postoje u našem obrazovnom sistemu, početak ove školske godine odlikuje prilično nezadovoljstvo svih koji učestvuju u procesu obrazovanja i "haos" u srednjim školama.

Mnogo je budućih srednjoškolaca koji još ne znaju u koju su školu primljeni, jer se u mnogim stručni školama ne zna da li će biti formirana odeljenja s obzirom da na nekim smerovima ima manje od 15 učenika.

Neki učenici čekaju odobrenje iz Ministarstva da budu prebačeni u drugu školu, tako da se može očekivati dalje osipanje iz srednjih stručnih u korist tzv. "popularnih škola". Dakle, škole kao što su gimnazije, medicinske i ekonomske škole imaju povećan broj učenika i odeljenja, dok su stručne škole poluprazne, tako da zaposleni s pravom traže odobrenje za formiranje odeljenja s manjim brojem učenika.

U suprotnom, nekoliko hiljada dece neće biti upisano na željeno zanimanje, jer će odeljenja biti ugašena. Tržište rada će ostati bez nekih zanimanja koja su tražena, bez obzira na ekonomsku krizu, a veliki broj nastavnika će ostati bez norme časova, tj. bez posla.

S obzirom na to da je Žarko Obradović šest godina na čelu Ministarstva, smatram da je bilo moralno i "viteški" da je i kao ministar u ostavci nastavio da radi do izbora novog ministra, budući da neke odluke i rešenja može jedino da donese i potpiše ministar. Time bi doprineo da se nastali problemi, bar delimično, prevaziđu.

2. Ljudi okupljeni u Demokratskoj stranci Srbije iskreno veruju da je dobro obrazovanje preduslov za zdrav i normalan život svakog pojedinca, a kvalitetan obrazovni sistem i negovanje porodičnih vrednosti uslov za napredak celokupnog društva u Srbije.

Mnogo je stvari koje treba promeniti i urediti drugačije. Pre svega, smatramo da je bila velika greška ukidanje Ministarstva nauke i spajanje obrazovanja, nauke i tehnološkog razvoja u jedno "mamutsko ministarstvo". To je jedan od razloga što je stanje u nauci danas veoma loše, pa smo, nedavno, prvi put bili svedoci protestnom okupljanju naučnih radnika na ulicama Beograda.

S druge strane, protesti i štrajkovi zaposlenih u obrazovanju su postali redovna pojava. Razlog nije samo loše materijalno stanje, već i loši uslovi za rad, nedostatak nastavnih sredstava, nepostojanje stalnog stručnog usavršavanja i dr.

Savete, koji su formirani za sve nivoe obrazovanja, a koji predstavljaju relativno nove institucije (Nacionalni prosvetni savet, Savet za stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih, Savet za visoko obrazovanje) trebalo bi jačati i dalje izgrađivati, a ne slabiti. Naime, kroz izmene i dopune nekoliko Zakona koje je Narodna skupština izglasala pre par meseci, uloga Nacionalnog prosvetnog saveta je nažalost prilično oslabljena i oduzete su mu neke veoma važne nadležnosti.

Demokratska stranka Srbije se zalaže za veća izdvajanja

Jovana Mehandžić-Đurđić,
Demokratska stranka

Investicija, a ne trošak

1. Veoma je loše za sve đake i studente i njihove roditelje, zaposlene u sistemu obrazovanja i naučne radnike što ovako dugo nemamo ministra prosvete. Još je lošije što, umesto da gradimo društvo zasnovano na znanju i da kroz obrazovni sistem menjamo sistem vrednosti, danas imamo obrazovni sistem koji dozvoljava kupovinu znanja i diploma i koji dozvoljava da se dese skandali poput male mature. Žalosno je što je budžet za obrazovanje i nauku smanjen u poslednjih godinu dana, a što se samo pet odsto sredstava ulaže u školski standard. To znači da oni koji su trenutno odgovorni u državi obrazovanje smatraju troškom, a ne investicijom. Tužno je što naučni radnici danas protestuju na ulici. Danas je u Srbiji obrazovni sistem neefikasan i zastareo. Obrazovanje nema svoju ekonomsku razvojnu funkciju, nema ni socijalnu, a daleko je od toga da ima i zdravstveno-vaspitnu ulogu. Naš obrazovni sistem, nažalost, ne daje pravi odgovor na ekonomsku i demografsku krizu u kojoj je naša zemlja.

2. Oblast obrazovanja zauzima centralno mesto u Planu za izlazak iz krize Demokratske stranke. Obrazovanje je zapravo ključno za napredak našeg društva i za orijentaciju naše zemlje ka savremenim svetskim tokovima. Stoga mi vidimo obrazovanje kao najvažniju investiciju, a ne kao trošak. Mi smatramo da obrazovni nivo i stečene veštine moraju biti usklađeni sa potrebama tržišta rada, i da je obrazovanje ključno za promenu odnosa prema radu i promenu strukture radne snage. Mi želimo da razvijamo i čuvamo talenat, da gradimo individualnost i kulturnu svest pomoću obrazovanja, jer je to budući potencijal Srbije. Mi smatramo da treba efikasno da se investira u obrazovanje jer ćemo tako, između ostalog, uspeti da doprinesemo povećanju BDP-a. Naš plan za izlazak iz krize u oblasti obrazovanja predlaže niz sveobuhvatnih i sistemskih mera kao što su reforma obrazovnih programa, modernizacija zakonske regulative, predlažemo "Program 10.000 stručnjaka", prepoznavanje i pomoć mladim talentima...

za obrazovanje i nauku, kako iz republičkog budžeta tako i iz budžeta lokalnih samouprava. Nedopustivo je da zemlja koja spada u najsiromašnije zemlje u Evropi ne prepozna da je izlaz iz krize u kvalitetnom obrazovanju na svim nivoima (od predškolskog do visokoškolskog). Nažalost, od svih evropskih država, Srbija izdvaja najmanje novca za obrazovanje i nauku.

Smatramo da treba krenuti u ozbiljnu borbu protiv korupcije u obrazovanju i da se ona ne vodi praznim izjavama i naslovima u dnevnim novinama.

Mnoge loše pojave bi mogle biti sprečene i izbegnute kada bi sve inspekcije, pa i prosvetna, bolje radile svoj posao.

Konačno, mnogo više energije i novca treba uložiti u kontinuirano stručno usavršavanje nastavnika, jer kvalitetan nastavni kadar uz dobre i prilagođene nastavne planove i programe je preduslov za dobro obrazovanje.

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec